

Recensies: Boeken

Ook na een boek van zijn coach blijft Mark Rutte een enigma

16:00

De lancering van een boek over Mark Rutte kon geen betere timing hebben: daags nadat de Navo-chef een hoofdrol had in Davos, legt hij met zijn coach Tjardus van Citters uit waarom ze samen 'een boekje' maakten.

-
-
-
-
-

Navo-chef Mark Rutte en zijn coach, Tjardus van Citters, die met dit boek in de openbaarheid treedt. Foto: David van Dam voor het FD

Dat vorige week enerverend was voor Navo-baas Mark Rutte, kan wel worden gesteld. De crisis die binnen het bondgenootschap ontstond nadat Donald Trump zijn claim had uitgesproken op Groenland, leidde tot grote onrust. Het mag dan ook een klein wonder heten dat de oud-premier in staat bleek vorige week vrijdag de presentatie van *De kapitein en de buitenboordmotor* bij te wonen. Onderkop: *Vijftien jaar in gesprek met Mark Rutte*.

Het grootste nieuws staat overigens niet in het boek, maar is het bestaan van de man wiens naam op de omslag staat: Tjardus van Citters (63). Een man met een verleden bij strategieconsultant Roland Berger en pr-firma MSL, maar vooral in te huren voor advies over 'strategie, marketing en communicatie' en het coachen van bestuurders. Dat Rutte daar één van was, wist vrijwel niemand.

Het werk beschrijft de ontmoeting van Rutte en Van Citters op het boekenbal in 2009 en hoe het klikt tussen de toekomstig premier en de consultant. Beiden rijden Saab, houden van Bach en zijn VVD-lid. Beiden hadden een vader die in een jappenkamp zat. En beiden zijn politieke junkies. Met één groot verschil: Rutte heeft al een platform om die hobby uit te venten: de VVD. Van Citters zoekt nog een ingang, maar vindt partijvoorzitter Ivo Opstelten op zijn pad. Die ziet hem liever in de gemeenteraad van De Bilt zijn vliegunen maken.

Laatste nieuws

16:20 Lelystad open voor passagiersvluchten, mogelijk nachtsluiting Schiphol

16:00 Verschillende bouwers, verschillende marges

16:00 Ook na een boek van zijn coach blijft Mark Rutte een enigma

15:59 Coalitie wil socialemediaverbod voor kinderen onder de 15 jaar

15:56 Knot: kabinet moet jaarlijks €400 mln sparen voor Lelystad

[Lees al het laatste nieuws](#)

Het merk 'Mark Rutte'

Maar Rutte waardeert deze paradijsvogel wel. Hij komt net uit een leiderschapsstrijd met Rita Verdonk, die hij op het nippertje won. Zijn partij staat op vijftien zetels in de peilingen. Een onzekere periode, alle hulp is welkom. Hij zal hem zijn 'buitenboordmotor' noemen en houdt hem buiten de Haagse stolp. Van Citters gaat 'het merk Mark Rutte' bewaken: hij recenseert publieke optredens, adviseert hem jarenlang waar wel en niet te verschijnen: Niet voor de camera's met Baudet lunchen, die graaft zijn eigen graf al. Gezellig een colaatje drinken met Emile Roemer was fout, het leken twee vrienden, en niet politici die minister-president willen zijn, geen krachtig beeld. Enzovoort.

Het is opmerkelijk om te lezen hoeveel toegang Van Citters heeft, terwijl binnen de VVD maar weinigen van zijn bestaan weten. De coach schrijft oneliners voor Rutte, helpt met personal branding-campagnes winnen en organiseert diners waar de premier in gesprek kan met groepen jongeren, ondernemers of bestuurders. Ze plannen strategiesessies die tot twee dagen duren. Bijzonder detail: Van Citters dient nooit een rekening in.

Na verloop van tijd geeft de premier zijn adviseur een opdracht mee: Zeg het me als mijn houdbaarheid erop zit, dan stop ik. Rutte relativeert later, 'het zou zwaar wegen', maar niet doorslaggevend zijn. Toch is het een opdracht waar de coach mee worstelt.

Het besluit om te stoppen komt van Rutte zelf, en plots. Van Citters heeft moeite met de officiële lezing. De coach rekende al op een tweestrijd met Frans Timmermans, die mogelijk uit Brussel terugkeert voor een gooi naar het premierschap. Op zondag 9 juli 2023 sms't ook Rutte nog: 'Timmermans zou perfect zijn.'

Weinig drama of nieuwe inzichten

Maar een dag later belt de premier: hij werpt de handdoek. Rutte houdt het op 'een epifaan moment', het kwam plots op. Van Citters is sceptisch. Een halfjaar later, in december, sms't Rutte hem: 'Het systeem was klaar met mij.' Van Citters denkt toch dat er meer speelde.

De kapitein en de buitenboordmotor is prettig leesbaar geschreven door ghostwriter Emilie Maclaine Pont. Acht jaar lang interviewde ze Van Citters en Rutte tientallen keren. Er kleeft wel één groot nadeel aan: de loyaliteit van Van Citters ligt vooral bij zijn vriend Mark Rutte, minder bij de lezer. Die kan niet anders dan concluderen dat de coach veel meer weet dan dat hij wil vertellen. En Rutte zelf – het zal niet verbazen – klapt in het boek ook niet uit de school. Daarmee ontbreekt het aan drama of nieuwe inzichten.

Als de lezer dus hoopt op geheimen uit politiek Den Haag of uit de boezem van de VVD, of op de definitieve ontcijfering van het enigma Mark Rutte, dan zijn bescheiden verwachtingen gepast.

Wanneer Van Citters' eigen emoties aan het slot de revue passeren, kruipt er overigens wél dramatiek in het boek. Sterker nog, er vloeit zelfs een traan.

De kapitein en de buitenboordmotor, Tjardus van Citters, Uitgeverij Balans, €21,99

Edwin van der Schoot is redacteur zakelijke dienstverlening en Puck Sie is politiek verslaggever van het FD.

Meer lezen